

A médiajog és –etika oktatása körében tanulságos lehet annak a folyamatnak a bemutatása, amely egy távinterjú kapcsán az első lépéstől kezdődően a végleges, kész „dolgozat” megformálásáig képződik. A honlap az interjúk alcím alatt bemutatja a kész, megjelent anyagot, ehelyütt pedig az oktatási hírek, anyagok sorában annak alap-változatát szemléltetjük. Köszönet illeti az újságíró, mert közreműködésével mindezt előmozdította.

KOLLÁTH GYÖRGY távinterjú, alap 2010.11.04.

Az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek nyilvánította, és visszamenőleges hatállyal megsemmisítette a 98 százalékos különadót, majd Lázár János a Fidesz parlamenti frakcióvezetője bejelentette: kezdeményezi, hogy azok a kérdések, amelyekről nem lehet népszavazást tartani, kerüljenek ki az Alkotmánybíróság hatásköréből. Valóban veszélybe került a jogállamiság?

-V: Igen. A frakció-vezetői lépés nem pillanatnyi rövidzárlat, hanem téves áramkör. Nem a demokratikus jogállam normái szerint van a T. Ház bekötve, ha gazdasági szükséghelyzetet hamisan vizionálva az alkotmányosság sűrítményét, szinonimáját és annak döntő fórumát kiüti, megkerüli. Jogállami minimum a jogbiztonság, a kiszámíthatóság, a visszamenőleges negatív jogalkotás tilalma, s a hatalom-megosztás. Jogállamban semmilyen cél nem szentesíti az eszközt. Alkotmányosan léteznék hadi, zavargásokat hozó belpolitikai, havária miatt előálló, vagy akár gazdasági összeomlás folytán bekövetkező rendkívüli és szükség-állapot. Olyankor előveszik a páncélszekrényből a minősített helyzetre szóló jogszabályokat, ám a parlamentáris rendszer közjogi garanciája nem kerül talonba. Nincs rendkívüli helyzet, de van alkotmányos biztosíték, pl. a 19/B § (6) bekezdése: „Az Alkotmánybíróság működése rendkívüli állapot idején sem korlátozható.” Az Alkotmánybíróság (AB) tapintatosan döntött a 98 %-os adóról, megpróbált még kapaszkodót is adni a kifoltozásához. A kinyújtott kezet félrelökni kár.

Tordai Bence, az LMP politikusa úgy fogalmazott: nem hiszi, hogy a szavazók 53 százaléka, akik a Fideszre adták a voksukat, azt mondta volna, hogy "bontsátok le a jogállamot, sőt, Orbán Viktor éppen azt ígérte, hogy megerősítik a jogállamot és visszaadják a tekintélyét".

Akkor miről is van szó most?

V: *Politikai nyilatkozatot csak baráti körben kommentálok. Van jogi argumentum is. Hiába hozott – és netán ezután hozna – alkotmánymódosító megkötést vagy törvényi felhatalmazást egy kusza kettes bekezdés, azt az AB nem önmagában, hanem az alaptörvény egészében értelmezné. Jogelv, hogy az alkotmány alapelvi súlyú jogállami klauzulája kisugárzik a törvény egészére, a módosításra is. Tehát minimálisan közjogi patthelyzet volna megállapítható, ha a parlamenti 2/3 bornírt alkotmánymódosítással überelné a jog nagy Stúdió 11-ét. / Utóbbi, az AB-vel azonos létszámban a világhírű rádiózenekart jelöli./ A magyar alkotmány nincs kivéve sem Strasbourg, sem - 2004 óta - Luxemburg jogvédő ítélkezése alól. Megeshet, hogy a mostani vagy a készülő alkotmányunk bizonyul jogsértőnek Európa szemében. Alkotmányjogilag legalább 4-5 olyan további lehetőség áll az AB előtt, amely hatékonyan kezelné a testület ellen indított „haragszomrádot”. A kollektív lemondás időszerűtlen, felesleges mutatvány volna: áldozat-vállaláskor alig/ha van szabad elvonulás. Az AB 1989-ben kialakított szisztémája felülvizsgálható volna, és a hatáskörök sincsenek kőbe vésve. De az AB-ét bántani akkor, amikor meggyőző konszenzusával visszatér a 90-es évekbeli minőségi jogvédő karakteréhez: nem fair. Ha pedig az AB-ét büntetni, megrendszabályozni, kalodába zárni akarják, az kb. olyan, mintha Kincsemet vagy Imperiált szántani küldenék.*

-Mi a véleménye Tölgyessy Péternek a Magyar Rádióban tett nyilatkozatáról, mely szerint a hamarjában előkapott alkotmánymódosítás nem pusztán az Alkotmánybíróság egyetlen döntése ellen szól, hanem Orbán Viktor ténylegesen gazdaságpolitikájának lényegét félti az Alkotmánybíróságtól?

V: *Tölgyessy úrnál sokszor nem válik el élesen az alkotmányjogi és a politikai elemzői szerep(játék). Itt ő pl. a jövőbe lát, feltételezván, hogy van egy markáns, világos, egzakt gazdaságpolitika, mely a kormányfő szerint a jogállam ellenében is védendő. Talán. Az AB másként értékeli és ítél: esetről-esetre dönti el egy-egy jogszabály*

alkotmányosságát, és ebben néha bizony következetlenség, bizonytalanság is megmutatkozik. Nem most, most nem! Elbeszélnek egymás mellett, ha az egyik oldal a szakpolitikáját, a másik annak közjogi kereteit és garanciáit óvja és argumentálja. Az AB a végpont, a törvények bírósága. Nem megy a kocsi a ló előtt.

-Ön szerint a Fidesz személyi jövedelemadó és társasági adó mérséklési elképzeléseit valóban a különadók rendszerével és a magán-nyugdíjpénztáraknak járó járulékok 14 hónapra szóló kölcsönvételével alapozza meg? Valóban fennáll az a lehetőség, hogy a kormány ezeknek az intézkedéseknek az alkotmánybírósági megsemmisítésétől tart és ezért szeretné felszámolni a gazdasági törvényhozás alkotmányosságának külső kontrollját?

V: Két válasz adható. 1) Miután az Ab elvi precedensbíróság, melynek határozatai mindenkire kötelezőek, e tényt a kormányoldal jól felismerte, mégis rosszul kezelte. Finom korrekciós műtéti beavatkozás helyett szőnyegbombázással kísérletezik. Ennek hibaszázaléka nagy, és a „polgári lakosság” körében is szed áldozatokat. Erre a példa a 98 % szétterülése. A külön adót felvezető alkotmány-módosítás bűn rossz: van benne pl. helyesírási hiba, ráadásul a „juttatott” jövedelmet (?) csapolná meg, nem is a felvett pénzeket, etc. A jogállam elve: jót, s jól. Itt a fordítottja van: rosszat és rosszul. 2) A 89-90-es rendszerváltozás adóssága a gazdasági alkotmányosság elodázása, amit máig csak részben rendeztek ab-határozatok. Utóbbit erősíteni, nem felvizezni, elvonni kellene, s éppen a külső kontroll körében. Ellenkezője - az önkényesség, az ötletszerűség révén - tényleg elvezethet egy makrogazdasági-közjogi krízishez.

-Az Orbán-kormány valóban kiiktatta a politikai döntéshozatal rendszeréből azokat az alkotmányos fékeket és ellensúlyokat, amelyek demokratikus korlátok között tarthatnák az uralmát?

V: Nagyrészt igen. Szolgák ülnek elvben független, pártsemleges posztokon. A 2/3 csak hatáskör-jogkör az érvényes döntés-hozatalra, ám a döntés tartalmáról semmit nem árul el. A kontroll-megoldások kiiktatása hibákhoz vezet: nem szólal meg időben a vészcsengő.

Vizsgákon is látom: annak a diáknak van erre szüksége, akinél az ego öncél, aki nem hisz a meggyőzés, a tudás erejében, akinél a puvoár és a kompetencia ugyanaz. Tévedés.

-Nem inkább arról van szó, hogy a reformokat, amelyeket a Medgyessy-Gyurcsány-Bajnai kormányok képtelenek voltak megvalósítani, most végre beindítják, de ehhez le kellett bontani néhány jogi korlátot? Tehát szükséges rosszról van szó?

V: Nem. Közjoggal foglalkozom. Egyet sem látok azok közül a valódi, eszázadi reformok közül, amelyek az országot új pályára tennék. Pl. az államháztartás, és alrendszerének a reformjáról már a Németh Miklós vezette kormány alkotmányos feltételeként beszélt. Máig nem léptünk előre. A XXI. század Magyarországá állam és jogi tekintetben sincs kitalálva, ehhez képest üres szólamokkal áztatnak bennünket. Ha volna például egy önkormányzati reform, az eleinte a mérleg kiadási oldalát is érintené, ami tabu ez idő tájt.

-Mi a véleménye a pozsonyi napilapban, az Új szóban Tokár Géza írásáról, aki szerint Schmitt Pál, Magyarország államfője péntek este az Alkotmánybíróság hatáskörének tervezett korlátozása kapcsán a régió egyik legszegényetesebb elnöki beszédjét mondta el? A szerző szerint Schmitt Pál személye Sólyom Lászlóhoz és a korábbi köztársasági elnökhöz képest egyértelmű és fájdalmas visszalépés, hiszen ahogy a szerző írta, mindegyik óvakodott a nyílt elköteleződéstől.

V: Schmitt Pál úr sok tűzön-vízen ment már keresztül. A tűzből mentett „zongora” is szól. Igaz, másként, mint az égés előtt vagy éppen közben.

-Egyetért az Új Szó szerzőjének azon véleményével, miszerint Schmitt Pál nem államfőként, hanem egykori pártja, a Fidesz meghosszabbított karjaként viselkedik, mellyel nem csupán a saját presztízse csorbul, de lejáratódik az államfő tekintélye is?

V: Alkotmányunk 31/A § (1) bekezdése szerint a köztársasági elnök személye sérthetetlen. Az államfő egy kicsit a király funkcióit személyesíti meg. Meglátjuk, hogy Midász király vagy III. Béla válik-e belőle.